

Hagstad by

Enligt Jönsson (1994) betyder namnet ”inhägnad” och han vill beteckna detta liksom två andra ”Hagstad” i Varend som ursprungliga mjölkfållor.

Några årtal och sakuppgifter

1571	Skattelängden för Älvsborgs lösen detta år upptar bonden Per i Hagstada.
1647	Hagstad sätts genom ett överlåtelsebrev från Kronan i samband med Gabriel Gyllenanckar och hans svärson Axel Rosenquist (d 1713).
1702	Ännu i detta års rustjänstlängd redovisas Hagstad under Rosenquist.
1718	Inspektör Anders Bennersten (d 1726) sålde Hagstad till sin svåger Gustaf Berghman (d 1735). Berghman-släkten ägde bland annat Bergs säteri en tid, vilket medförde att Hagstad var nära knutet till detta. (Almquist 1976).
1836–40	Hfl anger för t.ex. denna period Hagstad som ”1/2 Mt oförmedlat 2700”
1858	Laga skifte. Hagstad 1/2 Mt Frälse Oförmedlat
2006	Jonasson, B.: Holma rote s. 93–132.

Småstugor under Hagstad: Grönadal (5:17 Sf s. 181) och Källsnäs (5:18 Sf s. 182).

I Hfl omnämns Hagstad första gången 1782–84 och då delat i två enheter, här benämnda Hagstad 1 och 2.. Redan 1775 brukade denne Sven Persson sannolikt enheten Hagstad 1 som åbo (BJ enl. Jordebok).

Hagstad 1

1782–84

Sven Persson	f 1725 22/3		
Ingrid Jönsdtr			
Barn: Karin	f 1762 22/11 Berg Bj Norreg	gift	i Wråen
Kirstin	f 1764 10/6 Berg Bj Norreg		
Börje	f 1767 10/12 Berg Hagstad		
Märta	f 1769 19/7 Berg Hagstad		
Per	f 1771 9/6 Berg Hagstad		

1785–omkr 1801

2m Per Svensson	f 1748 1/2 Berg Skrifvareg	
h Britta J(ö)onsdtr g 1770	f 1730	d 1806 15/1
Barn: Ingrid nedan	f 1771 21/5 Berg Skrifvareg	

Per f 1748 var 1802 ägare till hela 1/4-ingen Hagstad 1, då han sålde till svärsonen Jonas f 1754 (Jonasson 2006).

1802–45

1/4 Jonas Carlsson Äg	f 1754	fr Lilla Målen	d 1843 4/3
h Ingrid Persdtr <i>ovan</i>	f 1771 21/5 Berg Skrifvareg		d 1841 15/11
Inh Per Svensson	f 1748 1/2 Berg Skrifvareg		
Flickan Stina Jonsdtr	f 1790	1807 t Tolg	Kom

Jonas f 1754 blev ägare till hela 1/4-ingen omkring 1802, då han köpte 1/8 mtl av svärfadern Per f 1748 (Lagfart, BJ 2006). Omkring 1824 blev Mattis Jaensson f 1800 hälftenbrukare och ersattes som sådan omkring 1835–omkring 1845 av sin syster Britta Jaensdtr f 1803. Jonas f 1754 behöll äganderätten till sin död 1843, 90 år gammal (nedan).

Mattis Jaensson hälftenbrukare	f 1800 13/5 Berg Bölsmåla	1824 fr Målen
h Ingrid (Ingjerd) Petersdtr g 1828 22/3	f 1805 27/8 Berg Bredhult	(Åboen Petter Svensson & Lisbeth Persdtr)
Barn: Caisa	f 1828 28/12 Berg Hagstad	Saknades 1826–30
Johan	f 1830 28/2 Berg Hagstad	
Christina	f 1832 1/8 Berg Hagstad	

Familjen flyttade 1834 t Bölsmåla.

*Just. 14 10 08
after Sf s.288*

Inh Per Svensson

f 1748 1/2 Berg

d 1822 19/1

1834–45

1/4 Bruk 2m Johannes Carlsson

f 1805 *3/4 Aneboda* 1834 fr Bokäng (10:9A Sf s. 288)

2h Britta Jaensdtr g 1835 31/5

f 1803 13/3 Berg Bölsmåla (Johan Carlsson & Elin Svensdtr)

1834 fr Slätthult

Barn: Maja Stina Jonasdtr

f 1825 1/3 Berg Wråen

1834 fr Slätthult

Sara Jonasdtr

f 1827 1/6 Berg Frälseg

1834 fr Slätthult

Måns Jonasson

f 1829 23/5 Berg Frälseg (Jonas Månsson & Britta Johansdtr)

1834 fr Slätthult

Caisa Johannisson

f 1835 12/8 Berg Hagstad

d 1835 12/8

Ingri Lisa Johannisson

f 1835 12/8 Berg Hagstad

tvillingar

d 1835 12/8

Johan Johannisson

f 1836 9/7 Berg Hagstad

Cajsa Johannisson

1839 19/11 Berg Hagstad

Ingrid Maria

f 1843 24/1 Berg Hagstad

Familjen flyttade 1845 t Bölsmåla.

Britta Jaensdtr f 1803 efterträdde sin bror Mattis f 1800 som hälftenbrukare, när denne flyttade hem till Bölsmåla 1834. Både Britta och Johannes var vid giftermålet änklingar.

1/4 Dr Jonas Svensson

f 1823 1/2 Tolg Rylte

1844 fr Dädesjö

h Anna Petersdtr g 1845 22/2

f 1818 13/5 Berg Winninge

(Per Jaensson & Cajsa Nilsdtr)

1845 fr Björka

Jonas f 1823 kom som dräng till Hagstad 1 och köpte enheten i samband med giftermålet 1845. Denne Jonas blev sedan "nämndemannen i Hagstad", "kodoktorn" (BJ 2006 Holma rote s. 104).

1845–77

1/4 Äg Jonas Svensson

f 1823 1/2 Tolg Rylte Nämndm fr 1866–70

h Anna Petersdtr g 1845 22/2

f 1818 13/5 Berg Winninge

Barn: Peter Magnus

f 1846 29/3 Berg Hagstad

d 1846 5/5

Christina

f 1847 27/6 Berg Hagstad

1867 27/2 t Bredhult

Sven Magnus nedan

f 1850 27/9 Berg Hagstad

Sara Catharina

f 1852 28/11 Berg Hagstad

d 1871 7/9

m Nils Robert

f 1871 22/6 Berg Hagstad

(Carl Nilsson & Sara Jonasdtr, Hagstad) "son af Sara Catharina"

Inga Sophia

f 1857 9/2 Berg Hagstad

Nils Robert f 1871 saknas i hfl 1871–75. Hans mor Sara f 1852 dog 1871. Fadern Carl Nilsson f 1845 hade aldrig hunnit flytta till Hagstad, varför han tog den knappt 3 månader gamle sonen Nils Robert till sig i Bredhult, där denne troligen sköttes av farföräldrarna. Carl tog med sig Nils Robert till Ernatorp 1874, då han gifte sig där.

1877–1911

1/4 Sven Magnus Jonasson äger 1/4

f 1850 27/9 Berg Hagstad

d 1896 29/1

h Mathilda Cathrina Christophersdtr g 1877 6/11

f 1852 5/6 Berg Rösås

1877 7/11 fr Rösås

d 1879 24/12

Barn: Robert Henning

f 1879 21/12 Berg Hagstad

d 1880 24/3

2h Ida Christina Christophersdtr g 1881 6/4

f 1855 3/7 Berg Rösås

1881 8/4 fr Rösås

Barn: Jonas Augustinus

f 1882 23/8 Berg Hagstad

1902 Karlskrona (värvning), 1910 t Amerika

Anna Sara

f 1884 21/4 Berg Hagstad

d 1895 14/10

Selma Sofia

f 1886 1/4 Berg Hagstad

1908 t Aneboda g

Elna Maria nedan

f 1888 18/8 Berg Hagstad

1910 23/6 t infra g "Calle i Hagstad"

Robert Henning

f 1890 30/12 Berg Hagstad

1909 t N. Amerika

Gustaf

f 1893 19/2 Berg Hagstad

1911 t N. Amerika

Nämn Jonas Svensson Und

f 1823 1/2 Tolg Rylte F nämndem fr 1881–85)

d 1900 1/9

h Anna Petersdtr g 1845 22/2

f 1818 13/5 Berg Winninge Sinnessvag

d 1899 15/1

Barn: Inga Sophia

f 1857 9/2 Berg Hagstad

1877 21/7 t Tolg

1911–55

Carl Jonasson

f 1883 12/7 Öhr Stocksryd

1910 10/10 fr Öhr

d 1967

h Elna Maria ovan, g 1910 23/6

f 1888 18/8 Berg Hagstad

d 1911 2/3

2h Hilma Johansson g 1912 8/9 f 1886 1/10 Moheda H: Sjöanäs 1912 5/9 fr Moheda d 1971
Barn: Edna f 1913 7/2 Berg
 Ebba f 1914 8/9 Berg
 Göta Syster tvilling f 1915 8/7 Berg
 Gösta Bertil tvilling f 1915 8/7 Berg
 Signe Maria f 1917 10/6 Berg
 Stig Ragnar Allan f 1921 6/7 Berg
 Ida Christina Christophersdtr f 1855 3/7 Berg Rösås enk 1896 29/7 d 1923 8/4
1955–95
 Stig Ragnar Allan Carlsson f 1921 6/7 Berg
1996?–
 Peter Ericsson f 1971

Hagstad 2

I Hfl omnämns Hagstad 2 första gången 1782–84 (jfr Hagstad 1). Redan 1775 brukade Jon Svensson f 1724 sannolikt Hagstad 2 som åbo (BJ enl. Jordebok).

1782–10

Änkem Jon Svensson f 1724 Tolg Holkastorp
Barn: Martha (Jon Swensson & Karin Månsdtr) f 1759 23/9 Berg Hult 1780 m Johan Persson i Hjulatorp f 1756

2h Anna Jaensdtr g 1780 19/6 f 1729 20/8 Berg

Jon gifte om sig och gifte även bort sin dotter i andra giftermålet, Ingrid f 1756, i början av 1780-talet.

Måg Sven Persson g 1778 21/6 f 1754 Berg Hjulatorp d 1799 29/11
 h Ingrid Jonsdtr f 1756 4/11 Berg Hult (Jon Swensson & Karin Månsdtr)
Barn: Per nedan f 1782 31/3 Berg Hagstad

Sven Persson f 1754 och Johan Persson f 1756 var bröder. De gifte sig med var sin syster: Ingrid Jonsdtr f 1756 respektive Martha Johnsdtr f 1759. Föräldrarna till barnen i syskonbytet, nu änkeman respektive änka, gifte sig med varandra 1780.

1811–17

1/4 Per Svensson ovan f 1782 31/3 Berg Hagstad (Tveksam ägare t Hagstad 2 (1:3))
 h Maja Jonasdtr g 1817 f 1788 Slätthög Gyslätt
 Båda flyttade 1817 t Slätthög.

Jon Svensson inhys f 1724 Tolg Holkastorp d 1813 18/3
 h Anna Jaensdtr f 1729 20/8 Berg 1813 t Hj Carlsg
 Enk Ingrid Jonsdtr ovan, nedan f 1756 4/11 Berg Hult

Ingrid blev 1817 ensam kvar på gården och förblev skriven för den till sin död 1844. Två brukare (arrendatorer) fanns under denna tid.

1817– omkr 20

1/4 Per Ericsson Arr f 1761 3/1 Tjureda Skafvenäs 1817 fr Rösås Säteri
 h Karin Johansdtr f 1767 3/11 Berg Trulsag
Barn: Martha f 1798 29/4 Berg Trulsag 1818 fr Bj Norreg, 1820 t Tolg
 Christina f 1800 24/10 Berg Trulsag
 Magnus f 1803 7/2 Berg Trulsag
 Sara f 1805 11/8 Berg Trulsag
 Cajsa f 1808 24/8 Berg Hult
 Johan(nes) f 1810 15/12 Berg Hult

Familjen Ericsson kom 1817 fr Rösås Säteri och flyttade omkr. 1820 trol. t Tolg.

Omr. 1820–45

1/4 Sven Haraldsson Arr f 1793 3/1 Berg E Söreg (Harald Svensson & Britta Jonasdtr) Eger 1/4 i Holma Östreg
h Sara Jaensdtr g 1822 28/4 f 1794 5/8 Berg Hj Söreg d 1845 3/7
Barn: Jonas f 1823 10/6 Berg Hagstad 1846 t Holma
Peter f 1824 17/10 Berg Hagstad Åger 1/16, brukar 3/16 som tillhör de omyndige barnen och 1/16
tillhör Jonas Svensson i Holma
Caisa f 1830 19/2 Berg Hagstad d 1830 23/6
Martha f 1831 7/9 Berg Hagstad d 1831 21/9
Johan f 1833 25/1 Berg Hagstad
Sven f 1835 3/1 Berg Hagstad

Vid giftermålet kom Sven f 1793 från Ernatorp. Han var gift med en systerdotter till Ingrid f 1756. Denna Ingrid ägde och bodde på Hagstad 2. Sven f 1793 övertog arrendet av Hagstad 2 efter Ericssons (f 1761) avflyttning. Sven ägde 1/4 i Holma Östregård, gränsande till Hagstad. Vid Marthas födelse skrevs Sven f 1793 som ”Ky(r)kovärden”.

Enk Ingrid Jonasdtr Ägare af 1/4 f 1756 20/9 Berg Hult d 1844 7/4 88 år, Socknens äldste, varit en hederlig kvinna.

1845–49

1/4 Sven Haraldsson Eg f 1793 3/1 Berg E Söreg Äger 1/4 i Holma Östreg d 1849 25/11

1849–91

Peter Svensson f 1824 17/10 Berg Hagstad Äger 1/16, brukar 3/16 (omyndiga barns) och 1/16 tillhör Jonas Svensson i Holma d 1891 6/6

h Kerstin Andersdtr g 1853 26/6 f 1829 9/7 Tolg Nöbbeled Norreg 1853 fr Tolg
Barn: Sara Christina nedan f 1854 1/8 Berg Hagstad 1878 11/7 t Öhr
Emma Sophia f 1857 6/3 Berg Hagstad 1880 15/6 t Holma Vestreg, g Asa, Knutskog
Johan August f 1859 19/11 Berg Hagstad d 1860 17/11
Mathilda Cathrina f 1861 4/10 Berg Hagstad d 1887 1/3
Ingrid Maria f 1863 25/4 Berg Hagstad 1890 17/10 t Ramsås

Peter f 1824 var kyrkvärd från perioden 1866–70 till 1876–80.

1891–1920

Jonas Magnus Pehrsson g 1878 19/6 f 1855 19/7 Öhr Åkersände
h Sara Christina Petersdtr ovan f 1854 1/8 Berg Hagstad
Barn: Anna Mathilda f 1879 26/7 Öhr Åkersände
Peter August f 1883 3/3 Öhr Åkersände
Johan Alfred f 1886 30/5 Öhr Åkersände
Enk Kerstin Andersdtr f 1829 9/7 Tolg Nöbbeled Norreg d 1908 22/2

1920–54

Peter August Jonasson f 1883 3/3 Öhr Åkersände d 1953
h Berta Maria Magnusson g 1920 19/2 f 1890 26/2 Slätthög Ideberg 1920 19/2 fr Slätthög
Barn: L J. Verner f 1920 28/5 Berg Hagstad
Bengt Gustaf f 1925 24/4 Berg Hagstad
Kerstin f 1928 15/8 Berg Hagstad

1954–87

Arr L J. Verner Jonasson f 1920 28/5 Berg Hagstad Ägare: Sterbhuset
h Maj Britt Sjöberg f 1926

1987–

Benny Vernersson f 1956

Hagstad by 1 & 2 pdf 2011 in här!

Avslut Holma rote

Belägen i socknens sydvästra hörn gränsar denna rote till tre andra socknar: Ormesberga, Öhr och Moheda. Dessutom leder fortfarande allfarvägen mot Hjalmseryd och vidare norrut, nu med beteckningen väg 30, mellan byarna Ramsås och Fagerås. Vid Öhr delade sig förr ”huvudleden” från Växjö med en västlig gren mot Rydaholm och så den nämnda vidare genom Småländska höglandets centrala delar.

Geboda by ligger lägre och på mindre kuperad mark än roten i övrigt. Dessutom gränsar den till Svanås säteri, Ormesberga, och var därigenom högprioriterat att förvärfvas av nämnda herrgård. Den kom också att ägas av Rudebeck en tid. Byarna Holma och Hagstad ligger på höjderna som begränsar Rödemosse (”Röa-mossen”) västerut. Genom Ramsås by var de skilda från stora vägen norrut och kunde därigenom få en självständig utveckling. Holma by ger intryck av att ha blivit tyngdpunkten i roten. Anmärkningsvärt är att på byns mark fanns förutom soldattorpet endast en friliggande småstuga (Sf s. 181).

Byarna Ramsås och Fagerås låg således båda vid allfarvägen men har haft olika utveckling. Fagerås var ett frälsehemman som på 1650-talet närmast låg under Stockeryd i Öhrs socken. ”Före 1655 försvarades det för säteri” (Vejde 1929). Vid den här aktuella periodens början var det rusthåll. Ramsås redovisas som vanlig bondby med soldattorp och åtta småstugor (Sf s. 174–178).

Byarna Holma och Hagstad tillhör Bergs skolrote och övriga Matkulls skolrote.

Ägare/brukare-tablå

Hagstad 1 hade samma ägare, Jonas Carlsson f 1754, perioden 1802–1845 med två hälftenbrukare, Mattis Jaensson f 1800 och Johannes Carlsson f 1805. Blivande nämndemannen Jonas Svenson f 1823 inledde en 30-årig stabil period i enhetens historia. Han var i trakten känd som ”doktor” och anlätades vid sjukdom hos både djur och människor. (Jfr ev. s. 00!).

Om Hagstad 2 är materialet oklart mot slutet av 1700-talet, bl.a. på grund av brister i hfl. Sven f 1754 var sannolikt åtminstone delägare i enheten från giftermålet omkring 1781. Efter hans död 1799 förblev änkan Ingrid f 1756 skriven för enheten till sin död 1844. Möjligen var sonen Per f 1782 skriven för den några år av den tiden. Sven Haraldsson f 1793, gift med en systerdotter till Ingrid f 1756, arrenderade Hagstad 2 omkr 1823–45 och ägde det 1845–49. Han var bland mycket annat känd som gästgiveriägare i Matkull och omkom 1849. (Se ev. vidare s. 00).